

τοῦ κόφῃ λίγα γιαισέντα καὶ κάθισε Γ. Ξενόπ. Ἀφροδ., 199. || Ἄσμ.

Ὡς εἶν' τὸ μῆλο κόκ-ῆνο καὶ τὸ γιαιζίντο ἄσπρο, ἔτσ' εἶναι ἡ γεναῖκα μου κ' ἡ εὐλοητικιά μου (εὐλοητικιά μου = ἡ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου εὐλογηθεῖσα σύζυγός μου) Κῶς

Γιατσίτα καὶ τριαντάφυλλα οὐλα νὰ μαζωχτοῦνε, κορώνα νὰ σὲ βάλουνε καὶ νὰ σὲ προσκυνοῦνε Ἴων. (Κρήν.)

Ἀσπρο μου τριανταφυλλάκι καὶ γιατσίτο ἐκλεχτό, θέλω 'ς τὰ δικοί σου κλώνοι 'ς ἓνα μέρος νὰ κρυφτῶ Ἴων. (Ἐρυθρ.)

Διατσέντο μου 'ς τὴν ὁμορφιά, κρίνε μου 'ς τὴν ἀσπράδα Ρόδ.

Ἡ νύφη εἶναι τὸ γιαισέντι κι ὁ γαβρός τ' ἀστρὶ πὺν φέγει Μῆλ. || Ποίημ.

Καὶ τὰ ξερούλια κι ὁ διατσέντος μεγαλώσανε κι αὐτὰ Θ. Γρυπάρ., Βοσκοπ., 93.

γιατίσο τό, Ἀπουλ. (Καλημ.) Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) Ἰθάκ. Κέρκ. (Λευκίμμ. Σιναρᾶδ. κ.ά.) Κεφαλλ. Λευκ. Μῆλ. Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ. Βλαστ., 281 γιάτσος Κρήτ. (Ἀμάρ. Νεάπ. κ.ά.) γιάτσος Σῦρ. γιάτσος ὁ Μῆλ. βάτσα ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *ghiaccio* = πάγος. Περί τοῦ τύπ. *γιάσος* βλ. Σ. Μάνεση εἰς Λεξικογρ. Δελτ. 10 (1965), 119. Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ *γ* εἰς *β* εἰς τὸν τύπ. *βάτσα*, ὁ ὁποῖος ἐτυπώθη ἐσφαλμένως ὡς ἰδιαιτερον λῆμμα, πβ. τὰ ἀνάλογα *γάλα-βάλα*, *γάστρα-βάστρα*, *γόνατο-βόνατο*, *γογιός-βογιός*, *δουλεῖα-βουλεῖα* κ.ά.

1) Ὁ πάγος Παξ.: Εἶναι γιάτσο τὸ χειμῶνα τὸ νερό (ψυχρὸν ὡς ὁ πάγος). Εἶναι γιάτσο τὸ φαί. 2) Τὸ πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἢ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ψυχρός Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ. κ.ά.) Ἰθάκ. Κέρκ. (Σιναρᾶδ. κ.ά.) Κεφαλλ. Κρήτ. (Ἀμάρ. κ.ά.) Λευκ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ.: Πῶς ἐπόρισες μ' αὐτὸ τὸ γιάτσος; (ἐπόρισες = ἐξῆλθες) Ἀμάρ. 'Σ τὴ γορφὴ τοῦ βουνοῦ δὲ γάνει πρῶτ', γιαιτὶ ἔχει γιάτσο 'κεῖ 'πάνου Ζάκ. "Ὡ, ἓνα κρύο, βάτσα! Ἀπύρανθ. Φόρα τὸ ξωφόρι σου, γιαιτὶ κάνει γιάτσο (ξωφόρι = ἐπαινωφόρι) Ἰθάκ. Σκιάζεται μὴν τότε πάρη τὸ γιάτσο (εἰρων., ἐπὶ τῶν ἀδικαιολογήτως προφυλασσομένων ἀπὸ ἀνυπάρχοντος ψυχρός) Λευκ. Σήμερα κάνει μεγάλο γιάτσο Μαχαιρᾶδ. Νότισε ἀπόψε καὶ θὰ κάμη γιάτσο Ἰθάκ. Ἀπόψε κάνει γιάτσο Κεφαλλ. β) Τὸ ἐκ τοῦ ψυχρός τούτου ρίγος Κέρκ.: Τὸν ἐπίασε γιάτσο. 3) Ἡ ἐκ τοῦ ψυχροῦ ἀνέμου προσγιγνομένη βλάβη εἰς τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἢ τὰ ποώδη φυτὰ Μῆλ. κ.ά. 4) Τὸ σκληρὸν ἐπίστρωμα ἐξ ἀλάτων καὶ λοιπῶν οὐσιῶν τοῦ νεροῦ τὸ ὁποῖον ἐπικάθηται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑδραγωγείων Κρήτ. (Νεάπ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. *Γιάτσιος* Ἀθῆν. Θεσσ. (Ἀγ. Βελεστ. Βόλ. Λάρ. Τρίκκ.) Μακεδ. (Γρεβεν. Νάουσ. Σέρρ.) *Γιάτσος* Ἀθῆν. Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θεσσ. (Βόλ. Λάρ. Τίρναβ.) Θράκ. (Κομοτ.) Μακεδ. (Ἄνω Κώμ. Καστορ. Νάουσ. Σέρρ.) Πελοπν. (Πάτρ.) Στερελλ. (Ἀμφισ. Θῆβ.) καὶ *Γιάτσας* Θεσσ. (Τύρναβ.) Μακεδ. (Βέρ.)

γιατίσωμα τό, Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γιάτσωνω*.

Τὸ αἶσθημα τοῦ ψυχρός, τὸ κρύωμα.

γιατσώνω Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ. κ.ά.) Κέρκ. (Σιναρᾶδ. κ.ά.) Κέως Μαθράκ. Μῆλ. Ὁθων. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιάτσο*, κατὰ τὰ συνών. *κρυώνω*, *παγώνω*.

1) Μετβ., ψύχω, παγώνω τινὰ Ἐρεικ. Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) Κερκ. Μαθράκ. Ὁθων.: *Μᾶς ἐγιάτσωσε ὁ χειμῶνας Μαθράκ. Τώρα τὸ χινόπωρο τὰ βράδια γιαιτσώνει Ἐρεικ. Γιαιτσώνει σήμερα, φυσάει βοριάς Ὁθων. 2) Ἀμτβ., ὑφίσταμαι ψῦξιν, κρυσταλλοῦμαι Ἀντίπαξ. Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) Κέρκ. (Σιναρᾶδ. κ.ά.) Κέως Μῆλ. Παξ.: Ἐγιάτσώσανε τὰ πόδια μου ἀπὸ τὸ κρύο Κέρκ. Σήμερα ἐγιάτσώσαν τὰ χέρια μου Παξ. β) Ἐπὶ φυτῶν, ὑφίσταμαι τὴν ἐπήρειαν τοῦ ψυχρός, μαρτίνομαι Μῆλ.: *Μὲ τὴ βάχνη π' ἔπες* ἔχτες τὸ πρῶτ', ἐγιάτσώσανε τὰ σπαρμένα. Ἐγιάτσώσανε οἱ ἐλιές.*

Γιάφα ἡ, συνήθ. *Γιάφα* τό, Κάλυμν. Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *Giaffa* = ὄν. τῆς παλαιστινιακῆς πόλεως Ἰόππης.

Κοινὸν ὄνομα τῆς πόλεως καὶ τοῦ λιμένος τῆς Ἰόππης τῆς Παλαιστίνης συνήθ.: *Πορτοκάλια τῆς Γιάφας* (ὡς ἐξαγόμενα ἐκ τοῦ λιμένος τούτου· εἶναι δὲ ταῦτα καρποὶ παραλ-λαχῆς τῆς Πορογαλλέας τῆς προμήκους (*Citrus aurantium oblongum*), περὶ τῆς ὁπ. βλ. Π. Γενναδ., Λεξ. Φυτολ., 357. *Πορτοκάλια τοῦ Γιάφα Κάλυμν.* || Φρ.

Ἐρημα τσαὶ σκοτεινὰ τσαὶ 'ς τὸ Γιάφα δανεικὰ (ἐνν. νὰ μείνουν — καὶ νὰ γίνουν· ἀρχ.) Μεγίστ. β) Μετων., αὐτὸς ὁ οὕτως ἐξαχόμενος καρπὸς Νάξ. Πελοπν. (Θουρ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Καλά-βρυτ.)

Γιαφίτικος ἐπίθ., Π. Γενναδ., Λεξ. Φυτολ., 848—Λεξ. Βλαστ., 465.

Ἐκ τοῦ ἔθν. *Γιαφίτης* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -*ικος*.

Ὁ προερχόμενος, ὁ ἔλκων τὴν καταγωγὴν του ἐκ τῆς Γιάφας ἐνθ' ἄν.: *Γιαφίτικη ροδιά* = παραλλαγή ροιᾶς τῆς Ἰόππης. Συνών. *Γιαφιώτικος*.

Γιαφιώτικος ἐπίθ. Πελοπν. (Γαλατ.)

Ἐκ τοῦ ἔθνικ. *Γιαφιότης* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -*ικος*.

Γιαφίτικος, τὸ ὁπ. βλ.

γιαχανᾶς ὁ, Θράκ. (Σουφλ. Σχεκκλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ya ğ hane* = ἐργοστάσιον ἢ ἀποθήκη ἐλαίου, βουτύρου κλπ.

Ἐργαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀλέθεται ὁ σησαμόσπορος πρὸς ἐξαγωγὴν σησαμελαίου, σησαμοτριβεῖον.

γιαχανατζήδικο τό, ἐνιαχ. *γιαχανατζήδ'κου* Θράκ. (Σουφλ.)

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. **γιαχανατζήδικος* οὐσιαστικοποιηθέν.

Τὸ σησαμοτριβεῖον.

γιαχανατζής ὁ, Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ya ğ hana ci*.

Ἰδιοκτῆτης σησαμοτριβεῖου.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Μακεδ. (Θεσσαλον.)

γιαχνερδός ἐπίθ. Πελοπν. (Λιγούρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαχνί* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -*ερός*.

